

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. אין איסור חל על איסור.....1
- ב. האוכל גיד הנשה של נבלה ... של עולה ושל שור הנסקל שחייב שתיים.....2
- ג. טמא שאכל קדש בין קדש טמא בין קדש טהור חייב.....3
- ד. שבת ויוה"כ שנג ועשה מלאכה מניין שחייב על זה בעצמו ועל זה בעצמו תלמוד לומר שבת היא יום הכפורים הוא.....4
- ה. אבר מן החי נוהג בבהמה חיה ועוף ... אינו נוהג אלא בטהורין.....4

דף קא.

א. אין איסור חל על איסור

כבר התבאר בקידושין דף עז: שכלל גדול¹ הוא בכל איסורים שבתורה, שאין איסור חל על איסור כמו שיבאר להלן, אלא א"כ היו שני איסורין באין כאחת, או שהיה האיסור האחד מוסיף² דברים אחרים על אותו האיסור, או אם היה כולל דברים אחרים עם איסור זה.

לפיכך אשה שהיתה אלמנה, ונעשית גרושה, ונעשית חללה, ונעשית זונה, ובא עליה כהן גדול אחר כך, לוקה ארבע מלקיות³ על ביאה אחת⁴. לפי שהאלמנה אסורה לכהן גדול ומותרת להדיוט, חזרה להיות גרושה נוסף בה איסור, ונאסרת לכהן הדיוט,

¹ רמב"ם איסורי ביאה פי"ז הלכה ח – י

² עי' במ"מ הל' מאכלות אסורות פ"ד ה"ב ופרק ט' ה"ו ועיין שם פי"ד ה"ח ובמפרשים שם. עי' לח"מ הל' מאכלות אסורות פ"ז ה"ב

³ ואע"ג שגרושה זונה וחללה באו לאוין כפולים בכהן גדול, מ"מ אין מלקין לכהן גדול שתי מלקיות משום כהן גדול ומשום כהן הדיוט, כי הלאוים הנוספים בכהן גדול באו לתשלום דין, כמבואר בספר המצוות כאן ועיין תוס' נזיר מ"ט ע"ב ד"ה על כל, כתבו שם לר' עקיבא דהתורה כתבה עוד לאו בכהן גדול לעבור עליו בשני לאוין וסיימו בצ"ע, נראה מדבריהם דאפשר דלוקין שתי מלקיות, ואפשר לדבריהם גם בגרושה וזונה וחללה לוקה כהן גדול שתי מלקיות, וצ"ע. (מנחת חינוך מצוה רעא אות ד)

⁴ ולוקה על לאוי דכהן גדול משום שקודם שנעשה כהן גדול היה כהן הדיוט ולא דוקא משום שיש בכלל כהן גדול כהן הדיוט (ערוך לנר מכות כ ע"א ד"ה ואין)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

לפיכך נוסף בה איסור אחר על איסור האלמנה, ועדיין היא מותרת לאכול בתרומה, נעשית חללה, נוסף בה איסור שהרי נאסרת בתרומה, ועדיין היא מותרת לישראל, נעשית זונה הואיל ויש שם זנות שאוסרה על ישראל, אם זינתה אשתו ברצון, נוסף בה איסור אחר.

והוא הדין⁵ לכהן הדיוט שבא על הגרושה, שנעשית חללה, ואחר כך זונה, שהוא לוקה שלש על ביאה אחת, אבל אם נשתנה סדר זה אינו לוקה אלא אחת.

יש אוכל כזית אחד ולוקה עליו חמש מלקיות, והוא שהתרו בו בחמשה איסורין שנתקבצו בו⁶, כיצד כגון טמא שאכל כזית חלב שנותר מן המוקדשים ביום הכפורים לוקה משום אוכל חלב, ומשום אוכל נותר, ומשום אוכל ביום הכפורים, ומשום טמא שאכל קדש, ומשום שנהנה מן הקדש ומעל.

ב. האוכל גיד הנשה של נבלה ... של עולה ושל שור הנסקל שחייב שתיים

האוכל גיד הנשה⁷ של נבילה או של טרפה או של עולה⁸ חייב שתיים, מתוך שנכלל⁹ באיסור שאר גופה שהיה מותר נכלל גם הגיד ונוסף עליו איסור אחר, וי"א¹⁰ שהאוכל של עולה אינו חייב.

⁵ רמב"ם שם הלכה ט

⁶ ואם היה אוכל אכילה גדולה והתרו בו בכל השמות הללו לוקה חמש מלקיות על כל כזית וכזית ואם התרו בו סתם ואמרו לא תאכל דבר זה שאתה עובר חמשה לאוין אין זו התראה אלא כך צריך להתרות בו לא תאכל דבר זה שאתה עובר משום טמא שאכל את הקדשים ומשום אוכל חלב ומשום נותר ואתה נהנה מן הקדש ואוכל ביו"ב שצריך המתרה לפרש מאי שם הוא עובר והכי משמע מלשון רבינו שכתב והוא שהתרו בו משום חמשה איסורין שנתקבצו בו. רדב"ז שם

⁷ רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ח הלכה ו

⁸ קצת קשה לי דאמאי לא כתב רבינו גם שור הנסקל

⁹ מפני שהוא איסור כולל נוסף עליו גם איסור האחר, כ"כ במ"מ ועיין או"ש שכתב הא דמחייב גם על איסור נבלה, נראה לדעתי משום דכיון דרחמנא חייביה על אכילתו משום אכילת גיד הנשה, איסורו חושבו לאכילה, ולכן חייב גם על איסור נבלה, משום דכיון דחשוב אכילה לזה חשיב אכילה לאיסור אחריו.

¹⁰ כתוב בתשובות הרשב"א הקושיא דמוכח ב"פ גיד הנשה (דף פ"מ:) דלמ"ד אין בגידין בנותן טעם אין איסור מוקדשין נוהג בו ושכן פסק הרמב"ם ובאוכל גיד הנשה דעולה פסק דחייב שתיים ומאן דמחייב שתיים ע"כ אית ליה יש בגידין בנ"ט וקשיא ידיה אדיריה גם איני יודע דרכו בזה. כס"מ שם. נראה דזה אין סתירה, דאיסור מוקדשין דהוא איסור מעילה, דהוי אף בעורו של הבהמה ובגיותו, דהמתחמם בגיוזי עולה מעל (פסחים ל"ג ע"א) ותלש מן החטאת מעל (סוף פ"ה דמעילה י"ט ע"ב) לכן האיסור הוא מצד גזל ממון של הקדש, והשיעור בפרוטת דהוי ממון, והמאכיל כאוכל, וצירף המעילה לזמן מרובה חייב (כריתות ט"ו ע"ב) א"כ אין זה מצד דהוי אכילה, ולא שייך לומר מדאחשביה רחמנא לאכילה גבי גיד יהא חשוב נהנה להקדש, כיון דהוא שיעור וגדר אחר, אבל רבינו כתב לשון הברייתא (חולין ק"א ע"א) גיד הנשה של עולה, ובעולה איכא לאו אחרניא,

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ג. טמא שאכל קדש בין קדש טמא בין קדש טהור חייב

כבר התבאר במסכת מכות דף יד: וזבחים דף לג: ודף קו. שכל אדם שנטמא¹¹ טומאה שחייבין עליה כרת על ביאת המקדש¹², ואכל כזית מן הקדשים בין בקדש טהור בין בקדש טמא, במזיד הרי זה נתחייב כרת שנאמר (ויקרא ז פסוק כ) וְהִנָּפֶשׁ אֲשֶׁר תֹאכַל בְּשֶׁר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַה' וְטִמְאַתּוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמִּי, ואם התרו בו למלקות חייב מלקות¹³ ואם אכל בשגגה מביא קרבן עולה ויורד¹⁴.

ומניין שאינו מדבר אלא בטומאת הגוף שנאמר (פסוק כא) וְנֶפֶשׁ כִּי תִנֶּעַ בְּכָל טִמְאָה בְּטִמְאֵת אָדָם אוּ בְּהִמָּה טִמְאָה אוּ בְּכָל שֶׁקֶץ טִמְאָה וְאָכַל מִבְּשֶׁר זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַה' וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמִּי, והוא הדין לשאר קדשי מזבח, והיכן הזהיר על עון זה ביולדת שהרי נאמר בה (שם יב פסוק ד) בְּכָל קֹדֶשׁ לֹא תִנֶּעַ בְּכָל קֹדֶשׁ לֹא תִנֶּעַ.

מפי השמועה למדו שזו אזהרה לטמא שלא יאכל קדש קודם שיטבול, והאוכל קדש אחר שטבל קודם שיעריב שמשו קודם וכן מי שצריך להביא קרבן לטומאתו ואכל קודם שיביא כפרתו לוקה, ואינו חייב כרת שנאמר וְטִמְאַתּוֹ עָלָיו עד שתהיה כל טומאתו עליו¹⁵. וממילא כיון שאינם חייבים

לאו דאכילת עולה דכליל תהיה לא תאכל, דהוא בכזית, ודוקא באכילה, ובמנחות ע"ד ע"ב מייתי לה כל שהוא בכליל תהיה כו', וכבר נתבאר דברים אלו במשנה למלך פ"א מהלכות מעילה, ועל זה הבא על אכילה שייך לומר כיון דאחשביה רחמנא לאכילה לחייבו בגיד חשביה לאכילה משום עולה, כיון דבני ביקתא חדא נינהו, דהוי על אכילה ושיעור אחד, ומה דאמר (חולין ק' ע"ב) על משנה דאינו נוהג (בטומאה) [בטמאה] וב"ת קסבר ר"י אין בגידין בנותן טעם (ובטומאה) [ובטמאה] נמי כו' איסור טומאה ליבא, לפום ס"ד אמר כן, ודוק בכ"ז. או"ש שם.

¹¹ רמב"ם פסולי המוקדשין פ"ח ה"ג וסנהדרין פ"ט ה"א

¹² ועל איזה טומאה חייב על ביאת מקדש עיין פ"ג מביאת המקדש הל' י"ג – י"ד

¹³ והנה באוכל קודש טמא, חוץ מה שחייב על טומאת הגוף חייב ג"כ מלקות על טומאת בשר, ואם התרו בו משום שניהם חייב שני פעמים מלקות, או שגג בזה והזיד בזה, בין נטמא הגוף קודם או נטמא הבשר קודם דהוי כולל ומוסיף, עיין בחולין ק"א ע"א וזבחים ק"ח ע"א. (מנחת חינוך מצוה קסז אות ג)

¹⁴ ואינו חייב אשם תלוי על לא הודע, דכל דאינו חייב חטאת קבועה על שוגג רק עולה ויורד אינו חייב אשם תלוי על לא הודע, עיין ש"ס [כריתות ב' ע"א] ור"מ פ"א משגגות הל' ה':

¹⁵ ואף דבפ"ג מביאת המקדש הי"ד פוסק הר"מ דבביאת מקדש חייב טבול יום כרת רק מחוסר כיפורים פטור [שם ה"ט], מ"מ גבי אכילת קודש סובר הר"מ דגזירת הכתוב היא דאף טבול יום פטור. (מנחת חינוך שם אות ב)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"נ 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כרת במזיד פטורים בשוגג מקרבן¹⁶. וי"א¹⁷ שחייבים כרת במזיד וקרבן בשוגג.

דף קא:

ד. שבת ויוה"כ שגג ועשה מלאכה מניין שחייב על זה בעצמו ועל זה בעצמו תלמוד לומר שבת היא יום הכפורים הוא

העושה עבירות הרבה בהעלם אחת חייב חטאת על כל אחת ואחת והוא שהיו האיסורין כולן באין כאחת או איסור מוסיף או איסור כולל, לפיכך העושה מלאכה ביום הכפורים¹⁸ שחל להיות בשבת חייב שתי חטאות מפני שהן שני איסורין הבאין כאחד.

ה. אבר מן החי נוהג בבהמה חיה ועוף ... אינו נוהג אלא בטהורין

הזהירנו מאכול אבר מן החי¹⁹. והוא שנחתך ממנו אבר והוא חי ואכל אותו האבר מפי השמועה למדו שזה שנאמר בתורה²⁰ (דברים יב פסוק כג) וְלֹא תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ עִם הַבָּשָׂר לאסור אבר שנחתך מן החי ועל אבר מן החי הוא

¹⁶ רמב"ם שם הי"ד

¹⁷ השנת הראב"ד שם

¹⁸ רמב"ם הלכות שגגות פרק ד הלכה א ופרק ו הלכה ו

¹⁹ רמב"ם פ"ה ממאכל"א ה"א שו"ע סי' ס"ב סעי' א

²⁰ בירושלמי נזיר פ"ו ה"א ראב"י יליף לאבמה"ח מפסוק: "ובשר בשדה טרפה לא תאכלו", שלא תהא תולש ואוכל מן הבהמה כדרך שאתה תולש מן הקרקע. האיסור נמנה בין הלאוין, והעובר עליו לוקה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אומר לנח (בראשית ט פסוק ד) אַךְ בָּשָׂר בְּנִפְשׁוֹ דָּמוֹ לֹא תֹאכְלוּ וְאִיסּוֹר
אָבֵר מִן הַחַי נֹהֵג בְּבִהמָה חַיָּה וְעוֹף בַּמְּהוּרִים²¹ אֲבָל לֹא בַטְמָאִים²².

י"א²³ שאין אבר מן החי נהג באדם, וי"א²⁴ שנוהג.

²¹ בחולין ק"ב א' "ורבנן סברי לא תאכל הנפש עם הבשר אלא בשר להודיה כל שבשרו מותר אתה מצווה על אבריו וכל שאין בשרו מותר אי אתה מצווה על אבריו" שמלא תאכל הנפש עם הבשר משמע, שהבשר לבדו כשאיננו עם הנפש אכול, ומכאן שכל שבשרו מותר אתה מצווה על אבריו וכל שאין בשרו מותר אי אתה מצווה על אבריו

²² בטור הביא דין זה והקשה בב"י למאי נ"מ כתבו הרי לדין אין נ"מ דבלא"ה אסור ובב"י כתב דנמשך אחר ל' הרמב"ם אבל הט"ז כתב שם ס"ק א' דנ"מ ליתנו לב"נ דמוזהר נמי משום אבמה"ח וא"כ בטמאה שאינו נהג מותר ליתן לב"נ דאינו מוזהר על הטמאה ועיין ש"ך סי' כ"ז ס"ק ב' דאסר לגוי אבר מביהמה טמאה המפרכסת וס"ל כרשב"א ומאירי דלב"נ אבמה"ח נהג אף בטמאה וכמש"כ בחכמת אדם כלל כ"ז סעי' א' "אבל בן נח מוזהר על אבר מן החי אף בטמאים ולפיכך אסור לישראל להושיט לבן נח אבר מן החי בין מטמאה ובין מטהורה". ועוד נ"מ שאבר מן החי כברייתו אוסר ולוקה גם בפחות מכזית ובהמה טמאה אינה אלא בכזית, עיין חו"ד ק ב

²³ במנחת תנ"כ אות ט' "ואבר מן החי של אדם לדעת הר"מ בפ"ב כאן ה"ג דבשר אדם אסור בעשה בין חי בין מת, א"כ אינו נהג אבר מן החי באדם מדרשה זו, דבשרו אסור, ומכל שכן לדעת הרא"ה שמביא שם הרב המגיד דבשר אדם בלאו א"כ הוי ליה כטמאים. אך להסוברים דבשר אדם מותר מן התורה, מ"מ כיון דדמו מותר, וכל שאינו מצווה על דמו אין מצווה על אברו, כן כתב הפמ"ג בשפתי דעת סי' ס"ב אות ב', א"כ אפילו אם נאמר דמת נכרי מותר, מ"מ אינו עובר על אבר מן החי, כיון דדמו מותר, ועיין בר"מ כאן פ"ב ה"ג, ובמשנה למלך בד"ה בין וכו', מביא בשם הרמב"ן [ויקרא י"א, ג'] והרשב"א [בתשו' סי' שס"ד] דסבירא להו דאין אבר מן החי נהג באדם",

²⁴ שם במנחת "והריטב"א [כתובות ס' ע"א ד"ה יכול יהא] סבירא ליה דאבר מן החי נהג באדם, ועיין במשנה למלך פי"ד מהלכות אבל הכ"א [ד"ה וראיתי לרבינו] באריכות ועיין מ"מ מאכ"א פ"ב ה"ג ועיין גל' מהרש"א שם סי' פ' בש"ך ס"ק ג'

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

